

Statens Planteavlsvforsøg

Meddelelse nr. 1872

88. årgang

29. maj 1986

Udgivet af Statens Planteavlsvudvalg

Havebrugscentret, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

Armeria – engelskgræs Afprøvning og udvælgelse af kloner og nye sorter

Poul Erik Brander

Et sorts- og klonforsøg med *Armeria* – engelskgræs – har vist store forskelle på de dyrkede kloner inden for sorterne, både i vækstkraft, løv- og blomsterfarve. Dette begrundede selektion af 4 kloner som basis for 3 nye sorter benævnt 'Arvi' med hvide blomster 'Ardens' med mørkrosa blomster og 'Aros' med lillarosa blomster som hos den almindelige vilde form.

Desuden udvalgte en klon som basis for 'Düsseldorfer Stolz', som har kønne, mørkerøde blomster og er frodig og blomsterrig.

Forsøgets udførelse

I årene 1977–79 blev der ved Statens Væksthusforsøg i Virum indsamlet kloner af *Armeria* fra planteskoler i Danmark. I forsøget indgik 11 forskellige sorter af *A. maritima* med i alt 35 kloner. Desuden var indsamlet 2 kloner af *Armeria latifolia* 'Bees Ruby', 1 klon af *A. formosa* 'Splendens'.

Det blev til i alt 38 partier, der blev opfattet som 38 kloner og udplantedes med 4–6 planter af hver klon. Planterne blev udplantet i Årslev på et bed med 50 cm afstand mellem planterne.

I årene 1979–82 blev der udført registreringer af planternes udvikling, overvintring, blomstring, blomsterfarve, vækstkraft og -tæthed. Ved bedømmelserne har det sagkyndige staudeudvalg medvirket.

I 1981 blev det besluttet, at der skulle foretages en udvælgelse af de mest dyrkningsværdige kloner i samarbejde med Staudeudvalget. Selektionen skete med baggrund i de indsamlede oplysninger og en vurdering af materialet samt salgs- og anvendelsesmuligheder.

Resultater

I tabel 1 er anført en række oplysninger, indsamlet i forsøgets forløb. Værdital og delværdital er beregnet på grundlag af indsamlede karakterer, bedømt af medlemmer af dommergruppen.

Værditalene angives i skalaen 0–200, jo højere tal desto bedre dyrkningsværdi for den pågældende egenskab. Tallet 100 udtrykker en gennemsnitsværdi. Tallene er omregnet til forholdstal. Slutværditallet er beregnet som gennemsnit af de øvrige egenskabers grundtal, men påny omregnet til forholdstal. Højeste værdital er opnået for den udvalgte klon af 'Düsseldorfer Stolz' med 150 eller over for alle tal ud over blomsterrigdom.

De angivne datoer for begyndende og afsluttende blomstring er gennemsnit fra de udførte registreringer, og ud fra dette er beregnet det antal uger, hver klon har blomstret.

Af tabellen fremgår, at der er meget stor forskel på de afprøvede kloner. Nogle kloner blomstrer både i forårs- og sensommerperioden, den sidste periode oftest med færre blomster. Dette bevirker, at nogle kloner har over 60 dage med blomster, som den udvalgte 'Ardens', medens andre kun har blomstret godt 20 dage, en klon af 'Lauchena'.

Sorterne kan i det væsentlige grupperes i 4 farvegrupper, hvid, rosa, rød og lilla med farvenuancer her indenfor.

Bedømmelsen af farverne på blomsterne er foretaget som 3 forskellige personers iagttagelse. Af disse registreringer fremgår klart, at der ikke kun har været forskel i farven på de dyrkede sorter, men også på kloner inden for sorterne. Dette viser, at der har været dyrket mange planter under forkerte sortsnavne.

Også registreringerne og angivelserne af væksten illustrerer tydeligt den store variation, som det indsamlede materiale havde, også inden for sorterne. Nogle kloner havde en tilbøjelighed til at blive åbne og bare i midten af planten, når de blev ældre, hvilket måske skyldes vinterskader eller blot rådnen, når planterne var for tætte. Der er forsøgt at tage hensyn hertil.

Der har ikke i forsøgsperioden været observeret angreb af sygdomme eller skadedyr.

Konklusion

Forsøget viste meget tydeligt, at der var meget store forskelle på det dyrkede plantemateriale, og at heller ikke sorterne var ensartede. Det har for flere kloners vedkommende ikke været muligt at indentificere dem og dermed henføre dem til en bestemt, beskrevet sort.

En vejledning i valg af de bedste sorter kan derfor ikke foretages ud fra forsøget.

Den lettest genkendelige sort har været 'Düsseldorfer Stolz', men alligevel var den klon, som dommerne fandt mest dyrkningsværdig, anskaffet under et fejlnavn som 'Rosea Compacta'.

Det blev besluttet at selekttere 4 kloner, som skulle kunne dække hele farvebehovet for *Armeria* sorter, sådan at en oprydning kan finde sted. De øvrige kloner og sorter bør udgå. På denne måde bliver det muligt, for såvel producenter som handlende og brugere, at få et ensartet, defineret produkt. Den afprøvede klon af *A. corsica* adskilte sig ikke væsentligt fra *A. maritima* og anses ofte som en form af denne art.

Selektion af kloner

De 4 kloner, der blev udvalgt, skulle dække hele farvespektret hvid, rosa, mørkerød og lilla-rosa. Der blev for hver klon udvalgt en kerneplante. Denne kerneplante er testet og undersøgt for sygdomme og er fundet sygdomsfri, dette gælder også virus. Dette arbejde er udført ved Institut for Plantepatologi.

Kerneplanten opbevares ved Institut for Landskabsplanter, og al opformering af den pågældende sort er sket fra denne ene plante.

Da det ikke har været muligt med sikkerhed at henføre 3 af de udvalgte kloner til nogen eksisterende, beskrevet sort, har disse 3 fået nye sortsnavne: den hvidblomstrede 'Arvi', den rosafarvede 'Ardens' og den lillarosa 'Aros'. Disse 3 kloner er udvalgt i partier hjemtaget under forskellige sortsnavne, medens andre kloner med samme navne har haft helt andre egenskaber (se tabel 1).

Den 4. sort kunne henføres til 'Düsseldorfer Stolz' og har derfor beholdt dette navn.

Tabel 1. *Armeria* forsøgsresultater 1977-82

Navn ved modtagelse	Samlet værdital	Overvintring	Alm. indtryk	Vækst	Løv	Blomster- rigdom	Blomstringstidspunkter beg. blomst. afblomst.	Gns. ant. dage med blomster	Farve	Vækst
<i>A. maritima</i>										
Selekterede kloner										
'Splendens'	135	127	138	143	143	118	25/5- 1/7+26/8-23/9	65	rosa	kraftig
Nyt navn 'Ardens'										
'Rosea Compacta'	100	75	107	91	92	132	22/5-19/6	28	lilla-rosa	middelkraftig, tæt
Nyt navn 'Aros'										
'Alba'	138	135	147	145	142	138	29/5-26/6	28	hvid	kraftig
Nyt navn 'Arvi'										
'Rosea Compacta'	154	150	151	150	150	134	18/5-26/6+ 7/9-23/9	55	mørk rød	kraftig
Nyt navn 'Düsseldorfer Stolz'										
Ikke selekterede kloner										
'Alba'	129	132	132	132	131	140	25/5-19/6	25	hvid	kraftig
'Alba'	109	106	111	106	104	114	25/5-19/6	25	hvid	middelkraftig
'Alba'	129	110	142	137	133	122	22/5-22/6	31	hvid	kraftig
'Alba'	122	96	127	123	128	118	25/5-26/6	32	hvid	kraftig
'Alba'	132	135	134	145	142	134	25/5-19/6	25	hvid	kraftig
'Alba'	131	138	127	140	138	118	29/5-22/6	24	hvid	kraftig
'Alba'	108	105	93	98	103	86	18/5-19/6+26/8-23/9	60	rosa	middelkraftig
'Bloodstone'	124	106	127	137	135	121	22/5-22/6	31	rød	kraftig
'Düsseldorfer Stolz'	139	130	151	149	149	132	18/5- 1/7	44	mørk rød	kraftig
'Düsseldorfer Stolz'	130	106	123	114	117	127	18/5- 1/7+26/8-23/9	72	mørk rød	middelkraftig
'Düsseldorfer Stolz'	124	118	123	120	121	126	18/5-26/6	39	mørk rød	kraftig
'Düsseldorfer Stolz'	134	130	131	124	121	122	18/5-26/6+26/8-23/9	67	mørk rød	kraftig
'Lauchena' (Splendens)	122	116	127	137	136	121	25/5- 1/7+26/8-23/9	65	rød	kraftig
'Lauchena' (Splendens)	60	65	61	65	60	41	22/5-19/6+19/8-23/9	63	rød	middelkraftig
'Lauchena' (Splendens)	89	89	84	89	100	83	25/5-15/6	21	hvid	middelkraftig
'Minor'	74	86	70	71	66	77	18/5-19/6+26/8-23/9	60	rosa	svag
'Rosea'	86	94	74	80	77	122	25/5-22/6	28	—	svag, tæt
'Rosea'	87	75	92	80	79	74	29/5- 6/7	38	lilla-rosa	svag, tæt
'Rosea Compacta'	75	73	63	55	59	104	25/5-26/6	32	lilla-rosa	middelkraftig
'Rosea Compacta'	69	59	57	58	59	85	25/5-26/6	32	lilla-rosa	svag, tæt
'Ruby Glow'	44	59	69	89	86	17	—	—	—	kraftig
'Splendens'	71	82	59	58	59	66	18/5-19/6+26/8-23/9	60	rosa	middelkraftig, tæt
'Splendens'	62	58	55	58	53	72	22/5-19/6	28	rosa	middelkraftig
'Splendens Perfecta'	33	34	41	42	38	34	22/5-19/6	28	rød	—
'Splendens Perfecta'	86	75	77	72	68	89	18/5-22/6+ 7/9-23/9	51	rød	—
'Vindictive'	108	103	105	91	96	122	18/5-26/6	39	rød	middelkraftig
Unavngiven klon	78	92	62	80	79	41	25/6-19/7+ 7/9-23/9	41	hvid	middelkraftig, tæt
Unavngiven klon	62	65	46	45	41	52	18/5-19/6+ 7/9-23/9	48	lilla-rød	svag
Unavngiven klon	106	109	92	84	95	104	18/5-22/6	35	rød	kraftig
Unavngiven klon	110	110	97	81	97	116	29/5-26/6	28	hvid	middelkraftig
Unavngiven klon	142	124	128	123	118	127	18/5- 1/7+26/8-23/9	72	rød	kraftig
<i>A. corsica</i> klon	102	112	80	84	89	75	25/5-26/6	32	hvid	kraftig

De 4 sorter er gennem Planteopformeringsstationen udsendt som DGP-materiale, dvs. et defineret, genetisk, patogenfrit materiale i året 1982 (Gartner Tidende nr. 18, 1982).

Beskrivelse af sorterne

Armeria maritima er vildtvoksende i Danmark, hvor den mest forekommer på tørre sandjorde.

Hos alle sorterne danner planten en tue, som langsomt breder sig, men de enkelte skud er ikke rodsblående.

Bladene er lange og smalle, nærmest græsagtige. Blomsterne er ret små, samlet i tætte hoveder, der sidder på en tynd bladløs stilk. Det væsentlige, der adskiller de 4 sorter, er blomsterfarven.

Alle 4 sorter har ret kraftig vækst. 'Ardens' og 'Düsseldorfer Stolz' er dog de mest kraftige sammenlignet med de svagest voksende i forsøget, der til gengæld har den tætteste vækst.

'Ardens' har mørkrosa blomster, mørkegrønne blade, kraftig vækst, er blomsterrig og med en remontering om sensommeren.

'Arvi' har hvide blomster, lysegrønt løv, middelkraftig vækst, er blomsterrig, men remonterer normalt ikke.

'Aros' har lillarosa blomster, som hos den almindelige, vilde form i Danmark, og er af den grund selekteret. Sorten har middelkraftig vækst og grønt løv.

'Düsseldorfer Stolz' har mørkerøde blomster i stor mængde og blomstrer over en lang periode såvel om foråret som sensommeren. Forsøg har også vist, at den er egnet til drivning. Det er en frodig og kraftigtvoksende sort med mørkegrønt løv, og den må anses som den mest værdifulde.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på Meddelelser fra Statens Planteavlsforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1986 105,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 6.000 eksemplarer.